

Jarred McGinnis és escriptor i cofundador de The Special Relationship, una productora sense ànim de lucre d'esdeveniments literaris en directe. La seva prosa curta ha aparegut tant a programes de ràdio (BBC Radio 4) com a revistes literàries i diaris del Regne Unit, el Canadà, els Estats Units i Irlanda. També és doctor en intel·ligència artificial. *El covard*, la seva primera novel·la, va ser nominada al Premi Barbillion 2021, un guardó dedicat a la promoció de veus literàries que pateixen alguna malaltia o discapacitat.

Anna Llisterri i Boix (Barcelona, 1969) va estudiar filologia anglesa i germanística a la UAB, i entre una cosa i l'altra ja deu fer trenta anys que es dedica a la traducció i la correcció. Ha traduït al català nombrosos llibres de gèneres diversos, principalment de l'anglès. Entre els autors hi ha noms coneguts que van des de Katherine Mansfield fins a George R. R. Martin, passant per Harper Lee, Vikram Seth i Oliver Jeffers.

The Guardian – «Sorprèn des de les primeres línies. Punyent, gairebé de manera intolerable. Un viatge emocional que t'inspira; tendre, savi, una novel·la brutalment divertida.»

The Times – «Escrita amb perspicàcia i amb una astúcia salvatge, és edificant perquè McGinnis és un realista que no intenta ensucrar l'experiència amarga d'intentar transitar per la vida amb cadira de rodes. Els seus personatges són vívids i impossibles d'oblidar, i hi ha un rerefons d'optimisme que ens mostra les diverses maneres en què les nostres vides enfangades es remouen i es transformen en alguna cosa millor.»

Irvine Welsh – «Aquest llibre tan bonic és un testament de com la gent pot tornar a forjar vincles emocionals trencats i reparar relacions que semblaven perdudes, malgrat tot. No trobareu una lectura més estimulante, en aquests temps foscos.»

A. L. Kennedy – «Feridorament divertida, bonica, i autèntica, autèntica, autèntica: ens mostra la part interna dels cors, tan humans i tan retorçats. Llegiu aquest llibre!»

The Herald – «Visceral i alhora immensament enginyosa.»

Jan Carson – «Absolutament devastadora i ridículament divertida a la vegada, fins i tot enmig d'un sol paràgraf. Voldreu matar l'antiheroi bocamoll de McGinnis i alhora convidar-lo a una ronda de cervesa. Una novel·la colpidora, bondadosa i enginyosa; als lectors a qui els agradi l'honestetat brutal amb una mica d'esperança els encantarà *El covard*.»

Mark Strong – «Un llibre cru i sense embuts sobre la relació trencada d'un pare i d'un fill. Visceralment honesta i apassionant,

ens explica el difícil camí de redempció i d'esperança a partir d'una història d'addicció, de recriminació i de turbulències emocionals. Jarred McGinnis troba veritat i humor en la franquesa brutal que fa que aquesta lectura sigui d'allò més captivadora.»

Jarred McGinnis

El covard

Traducció de l'anglès d'Anna Llisteri

ANTÍPODA, 69

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *The Coward*

© Jarred McGinnis, 2021

Publicat d'acord amb Canongate Books Ltd
(14 High Street, Edinburgh EH1 1TE)

Primera edició: novembre del 2022

© de la traducció: Anna Llisterrí i Boix, 2022

© de la il·lustració de coberta: Carla Fuentes, 2022

© de la imatge de les guardes: andika96, Adobe Stock, 2022

© de la fotografia de l'autor: Martin Cummins

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SLU, 2022

Publicat per Edicions del Periscopi SLU

info@periscopi.cat

Web: www.periscopi.cat

Facebook: www.facebook.com/Periscopi

Twitter: twitter.com/Ed_Periscopi

Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola

Maquetació i disseny d'interiors: Tono Cristòfol

Correcció: Rudolf Ortega, Òscar Lozano i Núria Saurina Eudaldo

Disseny de la col·lecció: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de noranta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro en cos 12.

Dipòsit legal: B 13020-2022

ISBN: 978-84-19332-04-2

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Per a S_

La distància entre la ficció i la memòria
es mesura en autoenganys.

1

Quan em vaig despertar a l'hospital, em van dir que la meva nòvia havia mort. No l'era, la meva nòvia, però no els vaig corregir.

Les primeres setmanes van ser una confusió de morfina i llargs llums fluorescents. Una desconeguda vestida amb uniforme d'hospital em va dir que no tornaria a caminar. Em va dir no sé què d'una cadira de rodes i li vaig dir que m'estimava més unes croses, perquè encara no ho entenia.

El matí arribava sempre massa aviat i amb massa soroll, portat per l'enrenou de la cortina quan l'apartaven: infermeres que feien safareig, màquines que feien pip, pacients que cridaven, rodes de galleda de fregar que xerricaven, metges que parlaven, vàters que es buidaven, la meva pròpia veu a dins del cap que comptava i recomptava les estupideses que m'havien portat fins aquí. Em feia ràbia que em traguessin d'uns somnis vívids en què caminava, no tenia gens de mal i no m'havia trobat la Melissa aquella nit. Amarat d'analgèsics, relaxants musculars, anticoagulants i antiespasmòdics, el meu cervell convertia els somnis en recreacions

escenificades de la meua vida. Aprofitava totes les oportunitats i totes les pastilles per veure quina anècdota del meu passat se'm representava mentre dormia. Aquests somnis eren més reals que els moments destenyits en què estava despert a l'hospital. Les perruques dels personatges estaven tortes, i els intèrprets no acabaven d'encaixar amb els papers, però jo n'era el director. Quan el diàleg es girava en contra meu o la trama s'esgarriava, jo aturava l'acció, canviava la posició dels intèrprets i tornava a començar l'escena des del principi. Editava el diàleg de manera que jo deia el que hauria d'haver dit. Tallava escenes senceres de la meua vida. Reescribia la història, perquè no m'agradava el final.

El meu veí era un nano de poble de tota la vida que s'havia trencat el coll en una sortida d'anar a pescar, i sobretot a beure. Els companys de pesca, la família i la nòvia l'anaven a veure cada dia, i cada dia, quan jo obria els ulls, veia la seva tauleta de nit plena de postals. Cada dia: una postal amb un gos com de dibuixos animats envoltat de gira-sols somrients; una altra amb un sol també somrient; un altre sol; una amb flors... Totes el comminaven alegrement que es posés bo aviat. Ves a la merda, gos. A la merda, flors. A la merda, sol.

Durant els primers mesos m'havien de posar una cotta ortopèdica abans d'enviar-me a baix a fer fisioteràpia. El zelador em col·locava les cames, primer una i després l'altra. Els nervis danyats revelaven una certa estrebada als malucs, però quan ell em tocava els peus era com si els submergís en aigua bullent. Se'm posaven d'un color vermell viu amb el contacte més delicat. Els metges i els fisioterapeutes m'asseguraven que era normal.

Al centre de la sala de fisioteràpia, una escala amb tres graons s'aixecava com un altar. Un home gran, de tort per culpa d'un ictus, amb el braç esquerre com una branca retorçada, s'esforçava per aixecar la cama i posar el peu al primer graó mentre tres fisios estaven atents a prop seu i murmuraven paraules d'ànim. Mitja dotzena de pacients en cadires de rodes —vells joves grassos prims blancs morenos negres— treballaven a les màquines de pesos o els pedals manuals. Tot un rengle de grotescos i llastimosos. I jo era un d'ells, «un dels nostres, un dels nostres».

La fisio em punxava amb una agulla. Marcava en el dibuix de la silueta d'un cos sense sexe en el meu historial mèdic on començava la carn insensible. M'estirava les cames i m'explicava quins eren els músculs que ella, i no pas jo, feia treballar. M'animava com si ensenyés un cadell de gos a fer les necessitats on tocava. Molt bé. Així. Bravo.

Bravo, visca jo. Visca aquesta criatura amb la polla inútil que es mesura per si aconsegueix evitar les nafres per contacte, l'estrenyiment o el peu caigut. Quan s'acabaven les sessions, la fisio m'empenyia fins a les màquines de pesos i m'avisava que no em forçés massa mentre encara duia la cotilla. Jo esperava que se n'anés i llavors demanava a la mare d'algun pacient que m'empenyés a fora, on els zeladors sortien a fumar.

Vaig xocar els punys amb en Ricky. El pijama verd d'uniforme li tibava al voltant del tou de braços i cames. Semblava un pinxo, però jo havia vist aquell home amb panxa de barril, cabells rapats de marine i orelles com coliflors agafar amb aquells braços una velleta menuda i pàl·lida, ficada dins la camisola prima de l'hospital. L'havia passat amb delicadesa de la cadira al llit. Li havia apartat els flocs de cabells

grisos que se li escapaven del pentinat i, en resposta a les gràcies que ella no parava de repetir, li havia dit bona nit.

—Que no fas fisio? —em va dir en Ricky, i em va donar un cigarret. Li vaig donar gràcies amb un cop de cap.

—Per què teniu tots tantes ganes de tirar-me una pilota de bàsquet a la falda? Els esports m'importaven una merda quan feia més de metre vuitanta. I t'asseguro que se me'n refoten, ara que soc un esguerrat de metre vint. És evident que Déu em vol assegut sense moure el cul. Qui soc jo per discutir-ho?

—Qui ha dit res de bàsquet? —En Ricky va fer una pipada llarga, observant-me. Va treure el fum per damunt l'espatlla—. Els tríceps i els deltoïdes ara et fan de cames. —Va estirar un braç i va assenyalar els meus músculs flexionats amb dos dits, que aguantaven el cigarret—. No pots esperar que les mares dels altres t'empenyin a tot arreu.

—En prenc nota —vaig dir.

—Collons —va dir en Ricky—. On tens la gent?

—No tinc ningú.

Va agafar aire entre les dents.

—Sí que tens algú.

Vaig apartar la vista i vaig fer una pipada llarga. Després de fumar, en Ricky em va tornar a portar al llit. Va col·locar a lloc la cadira i va posar els frens.

—Molts tios intenten fer com si això no estigués passant. No fan cas dels bons consells de tothom, però com més aviat et posis el cap com toca, abans podràs tornar a la normalitat.

Ja hi tornava a ser, aquella paraula. No li pots dir a una persona sense discapacitats físiques que estar impedit no és transcendental. És impossible acceptar-ho. En aquell

moment, jo tampoc ho admetia. Tota la teva manera d'entendre la vida dona per fet que tens dues cames que funcionen. Quan fa poc que estàs discapacitat, no pots saber que amb temps i pràctica no et caldrà pensar com maniobrar amb la cadira de rodes per baixar de la vorera o impulsar-te per pujar un graó. T'adaptes i et mous pel món d'una altra manera, però amb la mateixa facilitat. Segons la persona que siguis, els discapacitats són un *memento mori*, la bona obra del dia o un contenidor on abocar la llàstima o la curiositat. L'última cosa que vols sentir és que no n'hi ha per tant.

Em vaig esforçar per mantenir l'equilibri mentre en Ricky m'aixecava les cames i les posava al llit.

—Tot això... —va fer un gest amb la mà per abastar l'habitació d'hospital i va assenyalar la cadira—. Et penses que és la fi del món? Doncs no. Tu tampoc estàs tan malament com això, però no és el que vols sentir.

—No, no vull.

—El llum, encès o apagat?

—Apagat.

Em va despertar una dona del departament de finances. Em sacsejava l'espatlla sense miraments i repetia el meu nom. Portava una jaqueta de llana estampada amb caricatures de gossets carlins practicant esports diversos, i malgrat això, en tenia prou amb un parell de centímetres extres de medulla espinal útil per superar-me en tots els aspectes.

—Aquests gossos estan jugant a futbol? —vaig preguntar.

—El meu marit me la va comprar per Nadal. —Es va estirar la solapa i va mirar avall, somrient.

—I encara estan junts?

—Sí —va contestar, arrufant el front.

—Extraordinari —vaig dir.

—Senyor, em sap greu despertar-lo. Però hem de tramitar la seva alta.

Em vaig asseure de cop, sense fer cas de les urpades de dolor.

—No puc —se'm va escapar.

—Els metges estan molt satisfets amb els seus progressos. Ja es pot treure la cotilla.

Va somriure. Em va donar una carta del cirurgià. El somriure educat va desaparèixer quan va veure com em tremolava la mà. No em podia concentrar en les paraules.

—Van dir sis mesos. En porto aquí tres. Què ha passat amb els sis mesos? —vaig preguntar.

—Atesa la seva situació pel que fa a l'assegurança...

—No tinc enlloc on anar —vaig suplicar.

—Vostè era conscient que aquesta possibilitat existia. En vam parlar.

—És per allò del frànkfurt?

Va fer que no amb el cap.

—Només volia animar la velleta. La infermera actuava com una idiota. Va tenir gràcia.

Va tancar més fort els llavis. Va mirar al sostre i va sospirar.

—És perquè el tio de l'altre costat del passadís em va donar les seves pastilles?

—No.

—Em prendré més seriosament la fisio.

Va posar la carpeta a la barana del llit. Se la veia cansada.

—Això no és cap mesura disciplinària —va dir—. El nombre de llits de què disposem és limitat.

El seu cansament em va deixar sense ganes de lluitar.

—Què he de fer?

Va obrir la carpeta amb papers que calia signar. Vaig seguir el seu dit per les línies de punts i els requadres per marcar.

—Vol que telefonem a algú?

—No. Ja ho faré jo. Pot mirar si la infermera em porta uns analgèsics?

Sense la cotilla, jo podia entrar i sortir de la cadira de rodes, però els mesos d'estar-me al llit, les pastilles per al dolor i les pauses per fumar quan hauria d'haver estat fent fisioteràpia convertien la distància fins a la cabina telefònica de més enllà del taulell d'infermeria en una feinada. Deu anys després, encara em sabia el seu número de memòria. En qualsevol moment dels darrers deu anys podria haver marcat el número, i ell hauria despenjat al cap de tres trucs i hauria dit...

—Digui? Soc en Jack.

Envoltant el telèfon, la paret irradiava números de telèfon gargotejats. Què havia dit la persona que havia hagut de marcar «Ackroyd 781-2307» quan l'Ackroyd havia despenjat? Com havia reaccionat l'Ackroyd? D'aquell telèfon no podia sortir cap bona notícia.

—Digui? —va repetir la veu de l'auricular.

—Hola —vaig aconseguir dir sense que em fallés la veu.

La línia va quedar en silenci fins que en Jack va dir:

—Molt bé —gens sorprès, com si sabés que algun dia rebria aquesta trucada—. Què ha passat? Què necessites?

—Seràs per casa demà al matí? Necessito que em vinguis a buscar.

Se'm va fer un nus a la gola de sentir la veu del pare després de tants anys. El fet de trucar des d'aquell telèfon

d'hospital, des d'aquella cadira de rodes, es va convertir en un pes que m'estirava cap al llit; estava disposat a deixar que les pastilles per al dolor em xiuxiuegessin i em portessin altre cop als meus somnis dirigits com obres de teatre.

—D'acord. A quina adreça? Espera, que agafo un boli. Dignes.

Vaig respirar profundament i em vaig fregar els ulls. Li vaig llegir l'adreça de l'hospital d'un paper enganxat al telèfon per davant. Amb lletres petites i quadrades, algú hi havia escrit «a la merda».

—Estàs bé?

Vaig gratar el paper de l'adreça i vaig arrencar-ne una tira prima d'adhesiu. Vaig escriure el nom i el número d'en Jack a la paret. No sé per què.

—Vaig tenir un accident de cotxe.

—Com de greu?

—Estic bé —vaig dir, lluitant per intentar mantenir l'emoció apartada de la veu.

—Em pots explicar què va passar?

En Ricky venia pel passadís. Em vaig girar i vaig recolzar el cap a la paret. No volia que em veiés plorar.

—Encara ets aquí?

—Sí, soc aquí. Seria possible quedar-me amb tu una o dues setmanes mentre em recupero?

—D'acord. Et portarem a casa. Necessites que et dugui res?

Vaig intentar dir que no, però quan vaig obrir la boca vaig sanglotar. Vaig plorar de gratitud, però allà també hi havia un bon tros d'autocompassió. Plorava la pèrdua de la meva vida, per molt fotuda que fos, perquè s'havia acabat. Li volia dir a en Jack que tenia por, però no podia. No

estava preparat per admetre que deu anys de fracassos eren culpa meva. És pot suportar ser un esguerrat en un hospital entre tot d'altra gent que ha pres mal. A fora al món, has de processar què significa ser un desastre de merda, i ara un desastre de merda confinat en una cadira de rodes de manera permanent.

—Són unes quantes hores de cotxe des de casa, però hi seré al matí a primera hora —va dir en Jack.

—Seré aquí. No he d'anar enlloc.

—D'acord —va dir.